

NAJLEPŠE ZGODBE S SLOVENSКИH GRADOV ~ PES MARKO ~

V knjigi *Najlepše zgodbe s slovenskih gradov* preberemo tudi legendo o PSU MARKU. Dogajanje je postavljeno na grad Brežice, zgodba pa se glasi:

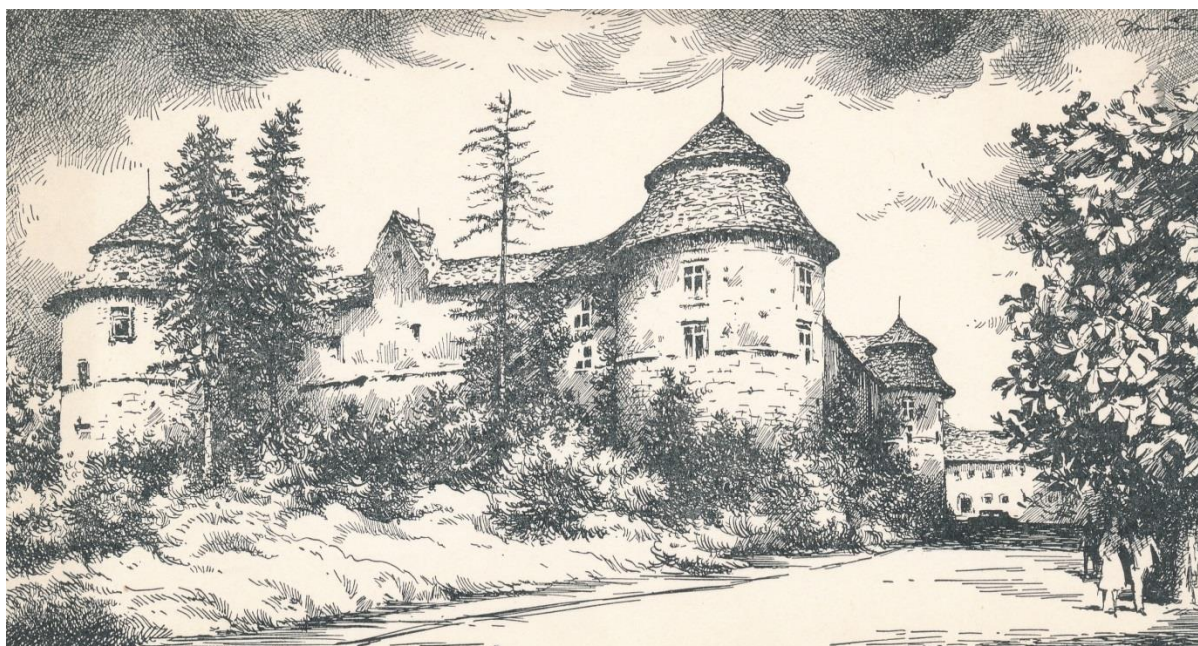
Na Štajerskem se je uporniško gibanje vse bolj širilo in deželni stanovi v notranjeavstrijskih deželah niso mogli več odlašati s »protiofenzivo«. Uporniki so ropali in požigali gradove, zato je plemiška vojska takoj uvedla stroge kazni: ujete upornike so obešali, obglavljali ali kako drugače kaznovali.

Kranjskim deželnim stanovom se je ponudil v službo vitez Marko Sittich iz Klisa, ki so mu rekli tudi »pes Marko«. Pred leti je bil poveljnik oddelka v Maksimilijanovi vojski proti Benečanom, drugače pa je bil šef obveščevalne službe za notranjeavstrijske dežele proti Turkom. Na Dolenjskem in Primorskem je odigral žalostno vlogo, zaradi katere si je tudi prislužil nič kaj slavno ime: pes.

Ko so kranjski deželni stanovi dobili cesarjev ukaz, da je treba s kmeti skleniti premirje, je Marko sklenil s plemiči kupčijo: s konjeniki je ujel petsto žensk in otrok upornih kmetov, jih odvedel na Hrvaško in jih prodal v hrvaškem primorju. S tem naj bi upornikom nazorno pokazal, kakšna usoda jih čaka, če se pobotajo s plemstvom.

To Markovo dejanje je kmete dokončno razjezilo. Zbralo se je skoraj deset tisoč kmetov in začeli so oblegati brežiški grad, kamor se je zatekel »pes Marko« s svojim bratom in še nekaterimi tovariši. Uporniki so grad kmalu obkolili in iz njega se ni bilo več moč izvleči. Kmetje so hoteli predvsem ujeti osovražnega »psa Marka«. Vdrli so v grad, zajeli Marka, njegovega brata Štefana, vsaj še deset hrvaških plemičev in kakih petdeset oboroženih hlapcev. Zaplenili so vse grajske dragotine in Marku vzeli goldinarje, ki jih je dobil za nove ujetnike, ki naj bi jih še prignal iz Slovenije. Nato so se kmetje maščevali za svoje žene in otroke: vse plemiče so obglavili, hlapce potolkli in v sprevodu odnesli s seboj na kole nataknjene glave plemičev.

Uporniki so po zavzetju Brežic in brežiškega gradu nadaljevali svoj zmagoslavni pohod proti Rajhenburgu in ga osvojili. Kmalu so zavzeli še druge gradove, graščaki pa so se pred pobesnelo množico umikali v mesta.

Grad Brežice, M. Dominko (razglednico je založil Zavod za kulturo Brežice).